

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

ÚPRAVA SOUŽITÍ STEJNOPOHLAVNÍCH PÁRŮ VE VYBRANÝCH ZEMÍCH

Mgr. Petra Bartošková

Ing. Mgr. Karel Hlaváček

Martin Kavěna, LL.B., B.C.L.

Ing. Mgr. Jan Němec

Mgr. Eva Tetourová

srpen 2013

Srovnávací studie č. 5.335

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah:

BRAZÍLIE	2
FRANCIE	2
ISLAND	3
JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA	4
KANADA	4
NORSKO	6
PORTUGALSKO	6
SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ	7
ŠPANĚLSKO	14
ŠVÝCARSKO	14

Brazílie

V Brazílii došlo ke zrovnoprávnění stejnopohlavních svazků rozhodnutím Ústavního soudu (*Supremo Tribunal Federal*), který na základě podnětu generálního prokurátora a vlády federálního státu Rio de Janeiro v této věci rozhodl 5. května 2011. Ve zdůvodnění svého rozhodnutí Ústavní soud vyzval legislativní moc, aby zákony regulovala související oblasti, které si to vyžadují.

O zrovnoprávnění soud rozhodl jak u tzv. stálého soužití, tj. *de facto* svazku, který podle zákona přiznává partnerům práva a povinnosti srovnatelná s manželstvím (včetně adopce dětí), tak i u civilních sňatků, tedy soužití založeném na smlouvě a registrovaném v matrice. K prvnímu „převodu“ stálého soužití na civilní sňatek v Brazílii došlo 28. června 2011.

15. května 2013 vydala Soudcovská rada, nejvyšší orgán soudní moci, pokyn, aby všechny kompetentní státní orgány v zemi civilní sňatky stejnopohlavních párů umožňovaly.

K zrovnoprávnění tedy došlo z rozhodnutí soudní moci (již dříve v roce 2010 např. o přípustnosti adopce dětí rozhodl v dílčích kauzách), nikoliv prostřednictvím zákonné úpravy. Kongres dosud – přes různé debaty a vypjaté slovní přestřelky jednotlivých poslanců – žádnou iniciativu nevyvinul.

Francie

Právní postavení stejnopohlavních párů bylo až donedávna upraveno pouze v podobě možnosti uzavřít tzv. dohodu o solidaritě (*Pacte civil de solidarité – PACS*), která představuje jednu ze dvou forem civilního svazku, kterou lze ve Francii uzavřít. Jedná se o jakousi volnější formu manželství, kterou mohou od roku 1999 uzavírat jak páry heterosexuální, tak páry stejného pohlaví.¹ Účelem tohoto svazku je uspořádání společného života mezi dvěma partnery co se týče bydlení, společného majetku, daní či sociálních práv. Z tohoto svazku tak vyplývají určitá partnerská práva a povinnosti, avšak nezakládá žádné příbuzenské či

¹ Dohoda o solidaritě není uzavírána na radnici (resp. matrikářem) jako v případě manželství, ale před soudem.

rodičovské vztahy. V případě uzavření dohody o solidaritě rovněž není možné společně adoptovat dítě.

V roce 2013 se však postavení stejnopohlavních párů podstatně změnilo. Tyto páry dostaly stejně jako páry opačného pohlaví možnost uzavírat také manželství. Změna byla provedena zákonem č. 2013-404 o uzavírání manželství mezi osobami stejného pohlaví ze 17. května 2013², který novelizoval příslušná ustanovení občanského zákoníku³ a některých dalších právních předpisů. Podle čl. 143 občanského zákoníku tak nově mohou uzavírat manželství jak osoby opačného pohlaví, tak osoby stejného pohlaví. Manželství mohou uzavřít všechny homosexuální páry dlouhodobě pobývajících na území Francie, včetně cizinců, jestliže má alespoň jeden z partnerů trvalé bydliště nebo dlouhodobě pobývá na území Francie. Zákon rovněž umožňuje uznat sňatky uzavřené těmito páry v zahraničí před jeho účinností. V případě ostatních osob lze ve Francii uzavřít sňatek mezi osobami stejného pohlaví za podmínky, že to alespoň u jednoho z partnerů právní řád státu původu umožňuje. Tyto páry jsou oddávány matrikářem, který nově podléhá kontrole ze strany státního zastupitelství.⁴ Podmínky pro uzavření manželství jsou pak shodné jako v případě uzavírání sňatků osob opačného pohlaví. Z tohoto svazku rovněž vyplývají srovnatelné důsledky jako v případě uzavření manželství osob opačného pohlaví. V případě, že homosexuální pár dříve uzavřel dohodu o solidaritě a nyní se rozhodne vstoupit do manželství, tato forma svazku automaticky přechází v manželství, aniž by ji bylo třeba před sňatkem rušit.

V souvislosti s uzákoněním možnosti uzavírat manželství mezi osobami stejného pohlaví byla těmto párům zároveň dána možnost adoptovat dítě. Homosexuální páry tak mohou adoptovat děti za stejných podmínek jako páry heterosexuální. Francouzský právní řád rozlišuje mezi adopcí neúplnou⁵ (*adoption simple*) a adopcí úplnou⁶ (*adoption plénière*).⁷

Island

Island je zemí, v níž byla v letech 2009-2013 předsedkyní vlády Jóhanna Sigurðardóttir, první otevřeně homosexuální premiérka světa. V souvislosti s tím (ale i s vysokou popularitou zrovnoprávnění stejnopohlavních svazků mezi islandskými občany) proběhla v období její vlády výrazná liberalizace svazků osob stejného pohlaví. Dne 11. června 2010 odhlasoval islandský parlament 49 hlasy ze 63 poslanců nový zákon o manželství (přičemž nikdo nehlasoval proti), který vstoupil v účinnost 27. června 2010. Tento zákon redefinuje pojem manželství tak, že se jedná o právní svazek mezi dvěma osobami bez ohledu na gender/pohlaví. Tato formulace je označována jako „genderová neutralita“ manželství.⁸ Od klasického manželství se tedy stejnopohlavní svazky na Islandu neliší, protože jsou upraveny stejným zákonem (zákon o manželství); umožněny jsou proto adopce i dědictví, právo na informace atd.⁹

² LOI n° 2013-404 du 17 mai 2013 ouvrant le mariage aux couples de personnes de même sexe. Dostupný z: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000027414540>.

³ Code civil. Dostupný z:

http://legifrance.gouv.fr/affichCode.do?jsessionid=DEB2A2FA33EAD988C8C99C5C13EE4187.tpdjo02v_3?cidTexte=LEGITEXT000006070721&dateTexte=20130719.

⁴ Čl. 34-1 občanského zákoníku.

⁵ Dítě neztrácí vazbu na své biologické rodiče. Jedná se o analogii pěstounské péče.

⁶ Dítě ztrácí vazbu na své biologické rodiče a zcela přechází do péče adoptivních rodičů.

⁷ Podrobněji viz příslušná ustanovení občanského zákoníku.

⁸ Icenews.com, 11. 6. 2010, [Iceland parliament votes for gay marriage](http://www.icenews.com/2010/06/11/iceland-parliament-votes-for-gay-marriage/),

<http://www.icenews.com/2010/06/11/iceland-parliament-votes-for-gay-marriage/>

⁹ Text zákona byl nalezen pouze v Islandštině, k dispozici <http://www.althingi.is/alttext/138/s/pdf/1302.pdf>

Jihoafrická republika

Východiskem právní úpravy postavení stejnopohlavních párů v Jihoafrické republice bylo rozhodnutí Ústavního soudu z roku 2005 ve věci *Ministerstvo vnitra v. Fourie*. Podle rozhodnutí Ústavního soudu odepírání práva na manželství homosexuálním párům odporovalo ústavě a platná definice manželství byla v rozporu s ústavou. Poslancům jihoafrického parlamentu Ústavní soud nařídil, aby během jednoho roku upravili stávající zákon o občanském sňatku (*Civil Union Act*) takovým způsobem, aby se vztahoval i na páry stejného pohlaví. Jestliže by rok k přijetí nové legislativy, byl by za manželství nadále považován nejen svazek uzavřený heterosexuálním párem, ale také svazek mezi párem stejného pohlaví.

Jihoafrický parlament – Národní shromáždění – přijalo nový zákon o občanském sňatku v listopadu 2006¹⁰. Podle ustanovení čl. 1 tohoto zákona se občanským sňatkem rozumí dobrovolný sňatek dvou osob ve věku osmnácti let nebo starších, který je uzavřen formou manželství nebo tzv. civilního partnerství. Zákon tak rozlišuje dvě možné formy sňatku, které jsou však nezávislé na pohlaví partnerů. Oddávající úředník má podle čl. 11 odst. 1 povinnost dotázat se výslovně partnerů, zda má být jejich sňatek uzavřen ve formě manželství či občanského partnerství. Stejnopohlavním manželským párům náleží stejná práva a povinnosti jako manželstvím heterosexuálním, včetně práva na adopci dětí, které je upraveno zákonem o dětech (*Children's Act, 2005*).

Kanada

Federální zákon o občanských svazcích ze dne 20. 7. 2005 (*Civil Marriage Act*¹¹) byl schválen v návaznosti na postupné ustálení judikatury odvolacích soudů ve většině kanadských provincií (ve sporech ale nikdy nerozhodoval kanadský Nejvyšší soud¹²). Tyto odvolací soudy na přelomu tisíciletí postupně rozhodly, s platností pro jednotlivé provincie, že jakékoli zákonné (resp. faktické) omezení občanských sňatků na svazek muže a ženy představuje zakázanou, tj. protiústavní, diskriminaci na základě sexuální orientace. Taková diskriminace byla dle soudů v rozporu s ust. čl. 15 Kanadské listiny práv a svobod (čl. 15 upravuje rovnost před zákonem a zákaz diskriminace). Vzhledem k tomu, že ust. 91 bodu 26 ústavního zákona z roku 1867 (*Constitution Act, 1867*) stanoví, že federální parlament má výlučné právo schvalovat zákony upravující občanské sňatky a rozvody (nejedná se tedy o legislativní pravomoc sdílenou s jednotlivými provinciemi, nýbrž o výlučnou federální pravomoc), federální parlament považoval za vhodné, návazně na ustálení této judikatury, zákonem kodifikovat dosud nepsanou (obyčejovou) definici manželství způsobem, který by byl souladný s uvedenou judikaturou, a který by platil ve všech provinciích a teritoriích Kanady (tj. i v těch provinciích a teritoriích, kde příslušná judikatura ještě nevznikla, resp. kde vznikla jen v rámci rozhodovací činnosti nižších soudů).¹³

¹⁰ V anglickém znění dostupné z: <http://www.info.gov.za/view/DownloadFileAction?id=67843>

¹¹ *Civil Marriage Act, S.C. 2005, c. 33*, web: <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/C-31.5/page-1.html>

¹² V Kanadě se neuplatňuje model centralizovaného ústavního soudnictví jako v České republice, ústavní přezkum provádějí obecné soudy a proto věc mohla být postupně rozhodnuta v různých kauzách v jednotlivých provinciích.

¹³ Ačkoli ústava svěřuje federálnímu parlamentu výlučnou legislativní pravomoc přijímat zákony ve věcech manželství a rozvodů, před rokem 2005 federální zákonodárce nikdy této pravomoci nevyužil a definice manželství nebyla nikdy zákonem kodifikována. Některé navazující provinční zákony (např. québecký občanský zákoník) pak vycházely z předpokladu, že manželství je sňatek osob opačného pohlaví, byť z ústavního hlediska nemohla provinční legislativa zakotvit takovou definici (mohla pouze navázat na federální pojetí). Při neexistenci psaného federálního zákona vycházely kanadské soudy ze zvykové definice manželství, převzaté z anglické judikatury (kanadská judikatura před rokem 2001 odkazovala zejména na rozhodnutí anglického soudu ve věci *Hyde v. Hyde and Wodmansee* z roku 1866, ve kterém anglický soud řešil otázku platnosti polygamiho svazku a přitom judikoval, že podle anglického zvykového práva představuje manželství,

Samotný zákon o občanských svazcích je natolik obecný, že jeho legislativní text zůstal velmi stručný. Ustanovení čl. 2 představuje klíčové ustanovení, které stanoví, že občanský sňatek představuje spojení výhradně dvou osob („*Marriage, for civil purposes, is the lawful union of two persons, to the exclusion of others*“). Uvedená definice nahradila dosavadní nekodifikované pojetí manželství, které bylo zakotveno v nepsaném zvykovém právu *common law*, přičemž původní zvykové právo vylučovalo občanský sňatek osob stejného pohlaví. Tato definice manželství, vycházející ze zvykového práva, tj. soudcovského práva, byla proto soudní praxí modifikována, když soudy shledaly neslučitelnost původní definice s kanadskou ústavou. Nová zákonná definice v čl. 2 federálního zákona z roku 2005 tedy formálně kodifikovala a sjednotila tento soudcovský vývoj ve zvykovém právu.

Ustanovení čl. 3 zákona pak uvádí, že představitelé církví nemají povinnost vykonávat takové církevní sňatky, které by byly v rozporu s jejich vírou. Ustanovení čl. 5 zákona stanoví, že žádný sňatek (i dřívější) není neplatný jen z toho důvodu, že manželé jsou stejného pohlaví. Tím došlo k zákonnému potvrzení platnosti dřívějších sňatků osob stejného pohlaví, které byly postupně vykonávány a uzavírány v jednotlivých provinciích návazně na judikaturu provinčních soudů, a to i před účinností nadepsaného federálního zákona z roku 2005.

Od účinnosti výše uvedeného federálního zákona lze proto jednoznačně konstatovat, že se sňatky párů stejného pohlaví ve všech kanadských provinciích a teritoriích nijak neliší co do platnosti a účinků od sňatků osob opačného pohlaví. Kanada rovněž uznává platnost a účinky sňatků uzavřených v zahraničí, bez rozdílu na tom, zda se jednalo o sňatek homosexuálního nebo heterosexuálního páru. Uvedený závěr platí i pro imigrační účely. Uznávají se však jen sňatky, nikoli jiné svazky stejnopohlavních párů, které byly uzavřeny v zahraničí (např. registrovaná partnerství).

Vedle možnosti uzavřít klasický sňatek existuje v provincii Québec od r. 2002 rovněž možnost heterosexuálních i homosexuálních párů uzavřít registrované partnerství, které jim přináší některé obdobné výhody, jako v případě manželství. Historickým důvodem přijetí této provinční právní úpravy byla snaha umožnit (alespoň na provinční úrovni) určitý svazek homosexuálních párů v době, kdy ještě federální zákon výslovně neumožňoval sňatek osob stejného pohlaví (provincie Québec v důsledku čl. 91 ústavního zákona z r. 1867 nemohla přijmout vlastní provinční úpravu manželství, tudíž zakotvila právní institut registrovaného partnerství, který mohl být ústavně souladně regulován na provinční úrovni). Institut registrovaného partnerství nikdy nebyl omezen na stejnopohlavní páry a nadále platí - mohou

v souladu s křesťanskou tradicí, dobrovolný sňatek jednoho muže a jedné ženy, s vyloučením všech ostatních osob.) Po roce 2001 nastal v judikatuře kanadských soudů zlom, provinční soudy ve většině provincií rozhodly o tom, že historická (federální) zvyková definice manželství nemůže obstát, neboť je v rozporu s Kanadskou listinou práv a svobod, která zaručuje rovnost před zákonem a zakazuje diskriminaci; provinční soudy proto tuto zvykovou definici svými judikáty změnilly a umožnily tak sňatky osob stejného pohlaví, a to ve většině kanadských provinciích (odvolací soud v Québecu takto rozhodl v roce 2004, návazně na judikáty odvolacích soudů v Britské Kolumbii a v Ontariu z roku 2003; v dalších letech pak obdobně rozhodovaly soudy nižších instancí ve většině ostatních provincií). Federální zákon z roku 2005 pak tento vývoj v judikatuře provinčních soudů kodifikoval do zákonné definice.

Pozn. autora: výklad federálních zákonů i federálního zvykového práva je v Kanadě primárně v rukou provinčních, nikoli federálních, soudů (na rozdíl od USA), neboť soudní soustava federálních soudů má jen velmi omezenou věcnou působnost. Provinční soudy vykonávají tzv. univerzální věcnou působnost (není-li věc výslovně zákonem svěřena do působnosti federálního soudu, rozhoduje soud provinční, a to i na základě federálního zákona – navíc jakýkoli soud jakéhokoli stupně může rovněž posuzovat soulad zákonů s ústavou a protiústavní zákon neaplikovat). V praxi může v každé provincii teoreticky vzniknout odlišný výklad federálního práva, i zvykového práva.

ho od počátku využívat jak homosexuální páry, tak i páry heterosexuální, přičemž tato možnost existuje i dnes jako jistá alternativa manželství na provinční úrovni.

Norsko

Norsko stejnopohlavním párům přiznává stejná práva jako heterosexuálním manželským párům. Ustanovení norských zákonů dotýkající se manželů se od roku 2008 vztahují na heterosexuální i homosexuální manželství. Již v roce 1993 byla zákonem o registrovaném partnerství (*Partnerskapsloven*)¹⁴ zavedena možnost párů stejného pohlaví uzavírat registrované partnerství. Tento zákon přiznával homosexuálním dvojicím stejná práva a povinnosti jako manželským párům, s výjimkou možnosti adopce dětí. Novela zákona umožňující homosexuálním párům adoptovat děti pak byla následně přijata v roce 2002.

V roce 2008 byl v norském parlamentu podán návrh zákona, který novelizoval velké množství zákonů, dotýkajících se práv homosexuálů, zejména zákon o sňatcích (*Lov om ekteskap*)¹⁵, a zákon o dětech (*Barnelova*)¹⁶. Novelizovaný zákon o sňatcích zrovnoprávnil svazky heterosexuálních a homosexuálních párů. Zákon také zavedl novou – genderově neutrální – definici občanského sňatku. Podle ustanovení § 1 tohoto zákona dvě osoby stejného nebo opačného pohlaví mohou uzavřít sňatek. Stejnopohlavní páry mají právo uzavřít také církevní sňatek, podle § 7 však může příslušná církev odmítnout pár oddat, jestliže partneři jsou stejného pohlaví. Zákon tedy zakotvuje právo církve či náboženské společnosti oddat pár stejného pohlaví, nikoliv však povinnost.

Do zákona o dětech (*Barnelova*) bylo přijetím výše uvedeného zákona zakotveno ustanovení § 1a, které výslovně definuje právo matky vyžádat si přítomnost jiné osoby při narození dítěte. Podle tohoto ustanovení může matka požádat také o přítomnost své manželky – druhé matky v případě lesbických párů. Zákon o dětech v § 3 dále zakotvuje způsob určování rodičovských práv k dětem narozeným v homosexuálních a heterosexuálních svazcích. V případě lesbických párů je druhou matkou dítěte žena, která byla provdána za matku dítěte v době narození dítěte počatého pomocí metod asistované reprodukce. Dítě nemůže mít současně druhou matku i otce.

Portugalsko

Zákonem č. 9/2013 z 31. května 2010¹⁷ došlo v Portugalsku k uzákonění možnosti uzavřít občanský sňatek mezi osobami stejného pohlaví. Dále zákon upravuje příslušné části Občanského zákoníku, kde došlo k nahrazení slov muž/žena nebo manžel/manželka genderově neutrálními výrazy („dvě osoby“, „choť“). Jedinou odlišností od manželství muže a ženy je nemožnost adoptovat děti, přičemž čl. 3 zákona stanovuje:

Odst. 1: Změny zavedené tímto zákonem neznamenaají právní možnost jakékoliv podoby adopce ze strany sezdaných osob stejného pohlaví.

Odst 2.: Žádné právní ustanovení týkající se adopcí nemůže být interpretováno proti smyslu ustanovení v předchozím odstavci.

Právní úprava stejnopohlavních svazků vznikla z iniciativy menšinové vlády socialistů, která na podporu návrhu zákona získala hlasy dalších levicových poslanců¹⁸. U socialistů šlo o

¹⁴ Partnerskapsloven. V anglickém znění dostupné z: http://www.regjeringen.no/nb/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/bld_2006-2009/veiledninger-og-brosjyrer/2001/registered-partnership---word.html?id=419368

¹⁵ Lov om ekteskap. V norském znění dostupné z: <http://www.lovdato.no/all/nl-19910704-047.html>

¹⁶ Barnelova. V norském znění dostupné z: <http://www.lovdato.no/all/nl-19810408-007.html>

¹⁷ Jde o datum vyhlášení ve sbírce zákonů; zákon v portugalském znění dostupný zde: <http://dre.pt/pdf1s/2010/05/10500/0185301853.pdf>

¹⁸ Komunistické strany Portugalska, Levicového bloku, Strany zelených; některé z těchto stran navrhovaly podobné normy již dříve.

splnění jednoho ze slibů před volbami roku 2009. Pravicová opozice hlasovala proti návrhu, přičemž Sociální demokraté, strana pravého středu, navrhla vlastní úpravu, která na rozdíl od vládního návrhu zaváděla zvláštní institut registrovaného partnerství. Vládní návrh zákona byl přijat 8. ledna 2010.

Prezident Aníbal Cavaco Silva, zvolený s podporou pravicové opozice, následně parlamentem schválený zákon postoupil Ústavnímu soudu, aby posoudil ústavnost všech článků s výjimkou čl. 3 (zákaz adopce), který naopak část kritiků zákona považovala za protiústavní s argumentem, že popírá rovnost osob před zákonem. Ústavní soud neshledal v daných ustanoveních žádný rozpor s ústavou. Prezident se následně rozhodl zákon nevetovat, ale v projevu u příležitosti jeho vyhlášení se k němu vyslovil kriticky, přičemž za přijatelné řešení označil registrované partnerství navrhované částí pravicové opozice.

17. května 2013 parlament těsnou většinou pěti hlasů za přispění části vládních poslanců v prvním čtení schválil opoziční návrh zákona, který umožňuje adopci dětí po zemřelém partnerovi ze stejnopohlavního manželství nebo faktického partnerského svazku. Legislativní proces nebyl dosud ukončen.

Spojené státy americké

Federální úroveň

Legislativní pravomoc přijímat zákony, které upravují sňatky, náleží jednotlivým americkým státům. Výlučné pravomoci Kongresu (tj. federálního zákonodárce) jsou vymezeny v čl. 1 odst. 8 americké ústavy, přičemž veškeré (tzv. zbytkové) legislativní pravomoci, které nebyly ústavou svěřeny Kongresu a které nebyly výslovně ústavou odňaty jednotlivým státům, náleží jednotlivým státům. Přijetí právní úpravy občanských sňatků je proto věcí jednotlivých států, nikoli Kongresu.

Zdánlivá „federalizace“ otázky homosexuálních sňatků vyvstává v souvislosti se soudním přezkumem (ústavním přezkumem) státních zákonů, které upravují, resp. případně zakazují, sňatky párů stejného pohlaví.

O platnosti státních zákonů, které upravují, resp. zakazují, některé formy sňatků, již v minulosti rozhodoval americký Nejvyšší soud. Historicky tak rozhodoval nikoli v souvislosti se sňatky osob stejného pohlaví, nýbrž v souvislosti se sňatky rasově smíšenými. Přelomové bylo rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci *Loving v. Virginia* 388 U.S. 1 (1967), ve kterém Nejvyšší soud rozhodl o protiústavnosti státního zákona Virginie (*Racial Integrity Act, 1924*), který zakazoval rasově smíšené sňatky, a to z důvodu jeho rozporu se 14. dodatkem americké ústavy.¹⁹

Ačkoli samotná právní úprava sňatků je věcí jednotlivých států, americký Kongres historicky opakovaně usiloval o nepřímou regulaci státní sňatkové politiky, např. tím, že federálním předpisem kriminalizoval mnohoženství (tzv. Anti-Polygamy Acts z 60. let 19. století) nebo vymezil předpoklady pro výkon aktivního i pasivního volebního práva na federální úrovni (federální zákon vyžadoval složení přísahy, v níž zvolený veřejný činitel musel potvrdit, že

¹⁹ XIV dodatek americké ústavy zní: „...*Žádný stát nemá právo vydat nebo provádět zákon, který by omezoval svobody nebo výsady občanů Spojených států; žádný stát nemá právo zbavit jakoukoli osobu života, osobní svobody nebo majetku bez řádného soudního procesu; nemá také právo zbavit jakoukoli osobu, podléhající jeho pravomoci, stejné ochrany zákona.*“

nežije v polygamním svazku, resp. musel tuto skutečnost potvrdit, aby mu bylo umožněno hlasovat ve volbách).

Obdobně postupoval Kongres i ve snaze omezit práva sezdaných stejnopohlavních párů – vznik a platnost homosexuálních sňatků na úrovni jednotlivých států nemohl federální Kongres jakkoli ovlivnit, mohl však omezit některá práva osob žijících v homosexuálním manželství. Federální *Defence of Marriage Act* (tzv. zákon *DOMA*) z roku 1996 (1 U.S.C. § 7 a 2 U.S.C. § 1738C) umožňuje státům neuznat homosexuální sňatek, který byl uzavřen v jiném státě. Kontroverzní (a dnes již neúčinný) článek 3 pak stanovil, že manželé stejného pohlaví nemohou obdržet jakékoli federální výhody (benefity), které federální zákony poskytují heterosexuálním sezdaným párům. To se týkalo i federálních zaměstnanců veřejné správy, u kterých manžel(ka) stejného pohlaví neměl právo na krytí zdravotního pojištění, které je jinak poskytováno všem federálním zaměstnancům; dopady zákona se týkaly mj. i otázky společného federálního zdanění manželů, imigrační politiky, postupu v rámci insolvenčního řízení (např. při osobním bankrotu), federálních vdovských důchodů atp., dotčeno bylo celkem přes 1000 předpisů, které přiznávají práva a benefity manželům. V nedávném a převratném rozhodnutí americký Nejvyšší soud dne 26. 6. 2013 rozhodl (*United States v. Windsor* 699 F. 3d 169²⁰), že ustanovení čl. 3 *DOMA* je v rozporu s čl. 5 americké ústavy a že je proto nepoužitelné. Spor se týkal manželů stejného pohlaví, dvou žen, trvale žijících ve státě New York, jejichž sňatek byl původně platně uzavřen v Kanadě v roce 2007. Spor vznikl po úmrtí jedné ženy, kdy manželka uplatnila federální daňové zvýhodnění, které náleží přeživšímu z manželů. Plénium Nejvyššího soudu rozhodlo v těsném poměru 5-4, že ustanovení čl. 3 *DOMA* je v rozporu s právem na rovnost před zákonem a zákazem diskriminace, když diskriminačně a bezdůvodně odepírá některým manželům výhody jen z toho důvodu, že mají stejné pohlaví.

V reakci na vývoj v jednotlivých státech, hlasovala Sněmovna reprezentantů amerického Kongresu v roce 2006 o návrhu dodatku k americké ústavě (tzv. *Federal Marriage Amendment*), který měl omezit sňatky v USA na sňatky jednoho muže a jedné ženy; návrh však nebyl schválen. Senát již o návrhu nehlasoval, neboť neschválil ani jeho projednávání, ani případné postoupení návrhu jednotlivým americkým státům (jednotlivé státy rovněž schvalují dodatky k americké ústavě). Dne 28. 6. 2013 člen Sněmovny reprezentantů Tim Huelskamp znovu předložil stejný návrh Sněmovně reprezentantů, a to návazně na rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci *United States v. Windsor* ze dne 26.6.2013.

²⁰ Text rozhodnutí je k dispozici zde: <http://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/12-307>

Většinový názor pléna Nejvyššího soudu, vyjádřený v odůvodnění soudce Kennedyho, konstatoval následující: - zákon *DOMA*, článek 3, sice sám o sobě nezakázal či nebránil státům v tom, aby umožnily a vykonávaly sňatky homosexuálních párů, ale odepíral takto sezdaným homosexuálním párům benefity a práva podle federálních předpisů, které jsou poskytovány sezdaným párům (dotčených předpisů bylo více, než 1000). V daném případě se jednalo o daňové zvýhodnění, které bylo poskytováno přeživšímu manželovi (tj. vdovský daňový benefit). Zástupce žalobce (moci výkonné), v řízení před Nejvyšším soudem již netrval na svém původním stanovisku, že čl. 3 *DOMA* je v souladu s americkou ústavou. Ústavní záruka rovného zacházení a postavení jednotlivců před zákonem, jakožto ochrana proti diskriminaci ze strany federální vlády a federálního zákonodárce, vyplývá z ustálené judikatury amerických soudů a ustáleného extenzivního výkladu V. dodatku americké ústavy (tzv. *due process clause*). Nejvyšší soud v tomto sporu rozhodl, že čl. 3 *DOMA* je diskriminační, když bez jakéhokoli rozumného a důležitého důvodu odepírá řádně sezdaným párům některá práva a benefity podle federálních předpisů, pokud se jedná o homosexuální páry (byť jim bylo umožněno v některých amerických státech či v zahraničí řádně uzavřít sňatek).

Státní úroveň

V současné době celkem 38 amerických států definuje manželství jako svazek muže a ženy, a to přímo v ústavě daného státu, resp. v dodatku ke státní ústavě. Níže uvedená tabulka obsahuje přehled států s informací o tom, zda stát výslovně definuje manželství jako svazek muže a ženy, resp. zda povoluje sňatky osob stejného pohlaví a/nebo registrovaná partnerství.

Otázka manželství či registrovaného partnerství nemá přímý vliv na další související práva homosexuálních párů, např. právo žádat o společnou adopci dítěte. Tato informace je rovněž zahrnuta do tabulky u států, kde tato otázka již byla dostatečně vyjasněna. Ve většině států není zákonem či judikaturou výslovně určeno, zda stejnopohlavní (ať už sezdaný či nesezdaný) pár, může žádat o společnou adopci dítěte a vždy záleží na posouzení konkrétního páru a konkrétní situace příslušným soudem pro rodinné záležitosti, který by o žádosti takových adoptivních rodičů (žadatelů o adopci) případně rozhodoval. Soudní rozhodnutí, vydané pro jeden konkrétní případ, pak nemusí mít nezbytně precedenční povahu pro jiné případy.

1	Alabama	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
2	Alaska	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
3	Arizona	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
4	Arkansas	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně). Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte, neboť původní zákonný požadavek, aby o adopci mohly žádat jen sezdané páry, byl soudy shledán jako diskriminační.
5.	California	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě), a to od 5.11.2008. Judikatura však považuje definici v kalifornské ústavě za protiústavní (v rozporu s americkou ústavou): od 28. 6. 2013 úřady již umožňují sňatky osob stejného pohlaví (návazně na rozhodnutí amerického Nejvyššího soudu ve věci <i>Hollingswoth v. Perry</i>). V této věci Nejvyšší soud odmítl projednat dovolání proti rozhodnutí kalifornského okresního soudu ze dne 4. 8. 2010 a proti rozhodnutí odvolacího soudu 9. okrsku ze dne 7. 2. 2012. Tím nepřímě potvrdil rozhodnutí okresního soudu, který v roce 2010 rozhodl, že příslušný dodatek kalifornské ústavy, který definoval manželství jako svazek muže a ženy (dodatek z r. 2008), je v rozporu s americkou ústavou. Kalifornský zákon umožňuje registrovaná partnerství (v Kalifornii nesoucí název „domestic partnership“) od r. 1999 – původně takové partnerství umožňovalo návštěvy partnera v nemocnici, od 2003 pak registrované partnerství umožňuje téměř všechna práva a povinnosti jako manželství.

		Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
6.	Colorado	<p>Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).</p> <p>Zákon umožňuje registrovaná partnerství (civil union) od r. 2013.</p> <p>Od roku 2009 také umožňuje uzavření zvláštní dohody (tzv. designated beneficiary agreement), v jejímž rámci mohou být partnerovi přiznána velmi omezená práva (např. navštěvovat partnera v nemocnici či ve věznici, status zákonného dědice, právo rozhodovat o vypravení pohřbu).</p> <p>Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.</p>
7.	Connecticut	<p>Zákon umožňuje sňatky osob stejného pohlaví od r. 2009 (judikaturou již od r. 2008).</p> <p>Zákon umožňoval registrovaná partnerství (civil union) v letech 2005-2010. Takové registrované partnerství umožňovalo partnerům požívat v zásadě stejných práv a povinností jako v případě uzavření manželství. Nejvyšší soud Connecticutu ve věci <i>Kerrigan and Mock v. Connecticut Department of Public Health</i> však rozhodl, že nepřiznání homosexuálním párům veškeré výhody manželství (tedy i samotného názvu „manželství“) je v rozporu s právem na rovnost před zákonem a v rozporu se zákazem diskriminace podle ústavy státu Connecticut. Od roku 2010 již nejsou registrovaná partnerství uzavírána a dosavadní registrovaná partnerství byla automaticky přeměněna na manželství.</p> <p>Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.</p>
8.	Delaware	<p>Zákon umožňuje sňatky osob stejného pohlaví od r. 2013.</p> <p>Před r. 2013 byla umožněna registrovaná partnerství, která lze nyní prohlášením partnerů přeměnit na sňatek v průběhu jednoletého přechodného období.</p> <p>Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.</p>
9.	D.C.	<p>Zákon umožňuje sňatky osob stejného pohlaví od r. 2010.</p> <p>Zákon umožňuje registrovaná partnerství (domestic partnership) od r. 1992, práva registrovaných partnerů se postupně rozšiřovala (zejména zahrnují právo činit rozhodnutí o zdravotní péči v případě indispozice partnera, právo na dědictví, právo na krytí ze zdravotního pojištění partnera). Obsah práv a povinností se blíží manželství, není zcela totožný.</p> <p>Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.</p>
10.	Florida	<p>Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).</p> <p>Z judikatury vyplývá, že zákon, který zakazoval adopci</p>

		„homosexuálům“ je protiústavní.
11.	Georgia	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
12.	Hawaii	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v zákoně) Zákon umožňuje registrovaná partnerství (civil union) od r. 2011. Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
13.	Idaho	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
14.	Illinois	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v zákoně). Zákon umožňuje registrovaná partnerství (civil union) od r. 2011. Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
15.	Indiana	Definice manželství jako svazku muže a ženy: jen v zákoně. Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
16.	Iowa	Judikatura připouští sňatky osob stejného pohlaví od r. 2007, kdy byl zákon, který definoval manželství jako svazek muže a ženy shledán protiústavním okresním soudem (v r. 2009 i Nejvyšším soudem Iowy). Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
17.	Kansas	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
18.	Kentucky	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
19.	Louisiana	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
20.	Maine	Zákon umožnil sňatky osob stejného pohlaví v r. 2009, ale před jeho účinností byl vetován voliči v referendu. Od 6.11.2012 - na základě dalšího referenda - byly nakonec umožněny sňatky osob stejného pohlaví. Zákon umožňuje registrovaná partnerství (civil union) od r. 2004 – registrovaný partner se stává zákonným dědicem. Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
21.	Maryland	Zákon umožňuje sňatky osob stejného pohlaví od r. 2013. Zákon uznává některá práva vyplývající ze soužití dvou osob (tzv. unregistered beneficiary agreement) od r. 2008, taková partnerství nejsou ale registrována. Jedná se o omezený výčet práv – např. právo navštěvovat partnera v nemocnici, právo s partnerem sdílet pokoj v domě s pečovatelskou službou pro seniory, právo rozhodovat o vypravení pohřbu partnera. Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
22.	Massachusetts	Judikatura umožňuje sňatky osob stejného pohlaví od r. 2003, od r.

		<p>2012 judikatura výslovně připouští, že zahraniční registrovaná partnerství jsou uznávána jako sňatky podle Massachusettského práva.</p> <p>Některé obce umožňují registrovaná partnerství; takové místní právní instituty pak poskytují partnerům některá práva podle místních předpisů (např. Boston).</p> <p>Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.</p>
23.	Michigan	<p>Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).</p> <p>Homosexuální páry nemohou žádat o společnou adopci dítěte (dle judikatury toto právo náleží jen sezdaným párům).</p>
24.	Minnesota	<p>Zákon umožňuje sňatky osob stejného pohlaví od r. 2013.</p> <p>Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.</p>
25.	Mississippi	<p>Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).</p> <p>Homosexuální páry nemohou žádat o společnou adopci dítěte.</p>
26.	Missouri	<p>Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).</p>
27.	Montana	<p>Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).</p>
28.	Nebraska	<p>Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).</p>
29.	Nevada	<p>Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).</p> <p>Zákon uznává registrovaná partnerství (v Nevadě nesoucí název „domestic partnership“), přičemž obsah práv a povinností je totožný, jako v případě manželství, s výjimkou poskytování krytí ze zdravotního pojištění.</p> <p>Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.</p>
30.	New Hampshire	<p>Zákon umožňuje sňatky osob stejného pohlaví od r. 2010.</p> <p>Dříve uzavřená registrovaná partnerství (od r. 2007) se v r. 2011 automaticky přeměnila na sňatky.</p> <p>Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.</p>
31.	New Jersey	<p>Zákon umožňuje registrovaná partnerství (civil union) od r. 2007, tento svazek ale neposkytuje všechna práva a povinnosti jako manželství.</p> <p>Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.</p>
32.	New Mexico	<p>Zákon výslovně neomezuje manželství na svazek muže a ženy, dne 20.2.2004 bylo jedním státním úřadem vykonáno několik svatebních obřadů párů stejného pohlaví, tato praxe byla ihned zastavena. Některé tyto svazky ale byly považovány za platné v rámci vzniklé judikatury,</p>

		současná situace je nejasná, sňatky osob stejného pohlaví úřady ale v praxi neumožňují.
33.	New York	Zákon umožňuje sňatky osob stejného pohlaví od r. 2011. Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
34.	North Carolina	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
35.	North Dakota	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
36.	Ohio	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
37.	Oklahoma	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
38.	Oregon	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě). Zákon umožňuje registrovaná partnerství (v Oregonu nesoucí název „domestic partnership“), jedná se však o registrované partnerství, které má podobný obsah práv a povinností jako sňatek. Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
39.	Pennsylvania	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v zákoně). Zákon umožňuje dvěma osobám uzavřít dohodu o domácím partnerství, jedná se však zejména o projev smluvní svobody, nikoli o veřejnoprávní institut.
40.	Rhode Island	Zákon umožňuje sňatky osob stejného pohlaví od r. 2013. Zákon umožňoval registrovaná partnerství (civil union) od r. 2011, od r. 2013 budou všechna registrovaná partnerství automaticky přeměněna na manželství. Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
41.	South Carolina	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
42.	South Dakota	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
43.	Tennessee	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
44.	Texas	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
45.	Utah	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně). Homosexuální páry nemohou žádat o společnou adopci dítěte.
46.	Vermont	Zákon umožňuje sňatky osob stejného pohlaví od r. 2009. Zákon umožňoval registrovaná partnerství (civil union) v letech 2000-2009, jejich platnost zůstává zachována, nedochází ke přeměně v manželství, po r. 2009 už nelze uzavírat nová registrovaná

		partnerství. Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
47.	Virginia	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně).
48.	Washington	Zákon umožňuje sňatky osob stejného pohlaví od r. 2012. Zákon umožňoval registrovaná partnerství (ve Washingtonu nesoucí název „domestic partnership“) od r. 2007 s omezeným výčtem práv: právo navštěvovat partnera v nemocnici, právo souhlasit s provedením pitvy a s dárcovstvím orgánů zesnulého partnera, partner se stává zákonným dědicem. Homosexuální páry mohou žádat o společnou adopci dítěte.
49.	West Virginia	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v zákoně).
50.	Wisconsin	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v ústavě i v zákoně). Zákon přiznává jen omezená práva spojená se soužitím dvou osob (tzv. domestic partnership) od r. 2009.
51.	Wyoming	Ve státě je manželství definováno jako svazek muže a ženy (v zákoně).

Španělsko

Ve Španělsku byla stejnopohlavní manželství umožněna zákonem přijatým v roce 2005. Šlo o splnění jednoho z předvolebních slibů socialistů, kteří v březnových volbách roku 2004 získali absolutní většinu křesel v Poslanecké sněmovně, a mohli tak svůj záměr realizovat. Návrh zákona po jeho schválení Sněmovnou sice vetoval opozicí ovládaný Senát, jeho veto však Poslanecká sněmovna přehlasovala. Socialistická vláda od počátku čelila odporu konzervativních lidovců, kteří zákon napadli u Ústavního soudu. Ten o jeho ústavnosti rozhodl až v listopadu roku 2012, kdy většinou osmi soudců vůči třem neshledal rozpor s ústavou.

Obsahem předmětný zákon²¹ novelizoval občanský zákoník, zejména šlo o zakomponování ustanovení, že manželství má totožné podmínky a důsledky i pro osoby stejného pohlaví, a dále o nahrazení slov „manžel a manželka“ za genderově neutrální výraz „manželé“ atp.

Po nástupu pravicové Lidové strany k moci po volbách roku 2011 se premiér Mariano Rajoy vyjádřil v tom smyslu, že jeho strana nemá nic proti právním důsledkům zavedení stejnopohlavních manželství, ale ohrazuje se proti používání slova „manželství“ pro tyto svazky. Na rozdíl od podobně kontroverzního zákona, kterým socialisté dekriminlizovali potraty, jehož reformu Rajoy slíbil na rok 2013, prozatím lidovci zákon umožňující stejnopohlavní manželství žádným způsobem nepozměnili.

Švýcarsko

Švýcarsko je zemí, v níž existuje specifická forma registrovaného partnerství (Eingetragene Partnerschaft). Zákon, kterým bylo registrované partnerství zavedeno (Partnerschaftsgesetz,

²¹ Zákon č. 13/2005, originální znění dostupné zde: <http://www.boe.es/boe/dias/2005/07/02/pdfs/A23632-23634.pdf>

PartG), byl 5. června 2005 odsouhlasen 58 % hlasů v referendu a vstoupil v účinnost k 1. lednu 2007.²²

Vztah mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím podle PartG je poměrně složitý. Partneri po sobě dědí a mají nárok na informace, podle článku 28 PartG však není povolena adopce ani přístup osob žijících v registrovaných partnerstvích k medicínským procesům umožňujícím oplodnění (Fortpflanzungsmedizin). Do svazku nicméně může být přivedeno dítě jednoho z partnerů (článek 27).

Přehlednou komplexnější informaci o vztahu manželství a registrovaného partnerství lze nalézt v tabulce níže; od 1. ledna 2013 navíc došlo ke změnám ohledně práva týkajícího se jmen registrovaných partnerů – před tímto datem partneri neměli možnost přijmout společné jméno, zatímco dnes již tato možnost existuje.²³

Tabulka 1: manželství a registrované partnerství ve Švýcarsku

	rozdíly		společné rysy
	manželství	registrované partnerství	
všeobecné	upraveno v občanském zákoníku (ZGB)	upraveno speciálním zákonem (PartG)	
	existence institutu zasnoubení	neexistence institutu zasnoubení	
příprava a uzavření	upraveno zákonem	upraveno vyhláškou	<ul style="list-style-type: none"> • příslušnost stejnému typu úřadu (Zivilstandamt) • sňatek i registrace jsou veřejné • zanesení do stejného registru (Zivilstandregister)
	možnost volby místa oddacího úřadu	oddací úřad v místě bydliště	
	přítomnost svědků	nepřítomnost svědků	
	uzavření vyslovením souhlasu „Ano“	uzavření úředním zanesením rozhodnutí partnerů	
	5 typů rodinného stavu (Zivilstand): svobodný/á, ženatý/vdaná, rozvedený/á, neženatý/nevdaná ²⁴ ovdovělý/á	2 typy rodinného stavu (Zivilstand): svobodný a registrovaný	
důvody neplatnosti			stejný obsah i procesy
účinky (všeobecně)	společné jméno	bez společného jména (pozor: od 1. ledna 2013 je tato možnost zavedena)	<ul style="list-style-type: none"> • povinnost vzájemné podpory a součinnosti za účelem blaha rodiny /společenství • materiální ochranná opatření zaručená soudně • dědické právo • přímé daně • sociální pojištění • povinnosti (ručení, pronájem...)
	povinnost věrnosti	není povinnost věrnosti	
	mechanismus vyrovnání pro manžela/manželku vedoucího domácnost (ZGB 164/165)	není mechanismus vyrovnání	
	usnadněné získání občanství	ne usnadněné získání občanství	
	sociální pojištění: manželka má status	partnerka má status „vdovec“ ²⁵	

²² Text zákona ve znění platném k 1. červenci 2013 je k dispozici v německém jazyce

<http://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/20022194/201307010000/211.231.pdf>

²³ Equalrights.com, Gleichstellung im Namensrecht, <http://www.equalrights.ch/gleichstellung/namensrecht.html>

²⁴ Specifický „rodinný stav“ („unverheiratet“) vznikne uvdáním partnera nebo prohlášením minulého manželského svazku za neplatný.

²⁵ Týká se právní úpravy platné do 1. ledna 2013, která stanovovala odlišné podmínky pro vdovce (Witwer) a vdovu (Witwe), přičemž pro vdovy existovaly příznivější podmínky. Současná úprava od 1. ledna 2013 počítá s genderově neutrálním pojmem „chof“ (Ehegatte); pravidla pro sociální pojištění pozůstalého „chotě“ jsou pak

	rozdíly		společné rysy
	manželství	registrované partnerství	
	„vdova“		<ul style="list-style-type: none"> • oddlužení a konkurs • další právní důsledky (trestní rejstřík, péče podle trestního zákoníku atp.)
děti	adopce	nejsou adopce	
	přístup k medicínským procesům směřujícím k oplodnění (Fortpflanzungsmedizin)	není přístup k „Fortpflanzungsmedizin“	
majetek	sdílení nabytého majetku jako základní model (může být sjednáno i oddělení majetku)	není sdílení nabytého majetku (může být ale sjednáno, ovšem se zohledněním práv potomků)	možnost smluvního řešení
rozvod/rozluka	skrze stížnost po dvouletém oddělení	skrze stížnost po jednoletém oddělení	<ul style="list-style-type: none"> • soudní příslušnost • zánik svazku projevem společné vůle • možnost přidělení podnájmu
	velkorysejší nárok na pomanželskou podporu	horší nároky na popartnerskou podporu	

Zdroj:

http://www.ejpd.admin.ch/content/dam/data/gesellschaft/gesetzgebung/eingetragene_partnerschaft/medienrohstoff-d.pdf

Judikatura soudů do výkladu institutu registrovaného partnerství nezasáhla; registrované partnerství a jeho charakteristiky byly určeny zákonem a např. výše zmíněná změna ohledně společného jména registrovaných partnerů se udála v souvislosti s komplexnější změnou občanského práva ve Švýcarsku ve standardním legislativním procesu.²⁶

pro pozůstalé muže i ženy v manželství i v partnerství stejné. Viz článek 19 BVG, <http://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19820152/index.html>, k diskusi nad zaopatřením vdov a vdovců viz např. Tagesanzeiger.ch, Bundesrat will bei Witwen sparen, 29. 11. 2013, <http://www.tagesanzeiger.ch/schweiz/standard/Bundesrat-will-bei-Witwen-sparen/story/16810217>

²⁶ Zivilstandswesen.ch.Rechtsentwicklung. Bürgerrecht und Namensrecht, http://www.zivilstandswesen.ch/webautor-data/11/Rechtsentwicklung-Buergerrecht_Namensrecht-Stand-2013-01-01.pdf 10. 2012